

REMBRANDT VAN RIJN

Threes van Dijck en Jan Peijnenburg schrijven poëziebundel 'Jij ruikt naar God'

Erotiek en godsdienst innig verstrengeld

'Jij ruikt naar God' is te omschrijven als een bundel waarin de schijnbare uitersten 'godsdienst' en 'erotiek' innig verstrengeld zijn in een serie prachtige liefdesgedichten. Deze omschrijving zou ook grotendeels kunnen gelden voor de schrijvers van het boek. Een auteursduo dat werkt onder de naam 'Emanevada'; anagram van 'Adam en Eva'. Hun echte namen zijn Threes van Dijck en (priester) Jan Peijnenburg. Zij vormen een liefdespaar in een omgeving waarin dat doorgaans als 'verboden' wordt beschouwd. Een portret van twee bijzondere mensen die op een heel eigen manier vorm hebben gegeven aan geloof, werk en liefde. Aan wat zij zelf noemen een 'gezamenlijk priesterschap'.

Daklozen

Threes was maatschappelijk werkster. Na enige jaren gewerkt te hebben binnen het algemeen maatschappelijk werk, koos zij voor het vormingswerk. Zij was de hoofdleidster van de Jongerencursus: de Levensschool voor werkende meisjes. Daar ontmoette zij Jan.

In 1956 was hij priester gewijd. Na een kapelaanstijd werd hij door bisschop Bekkers benoemd tot gewestelijk aalmoezenier van de werkende jeugd. Mede voor het vormingswerk. Daar ontmoette hij Threes. Het was liefde op het eerste gezicht. Er volgde een zwerversbestaan. In bossen, buitengebied en buitenland, als daklozen met enkel het dak van de auto als schutse.

Jan: We wisten direct dat onze liefde heel bijzonder en diep was. Maar ik was priester... Desondanks wilden we ons gevoel voor elkaar geen geheim laten zijn. We wilden onze liefde vieren en sámen aan God ons leven 'wijden' door mensen toegewijd te zijn. Maar hoe?

Onder één dak

Samen één leven hebben is zo oud als de mensheid. Dat is gemeenschap. Samen wónen is nog iets anders. In de zestiger jaren was deze 'leefvorm' nog met argwaan omgeven. Geleidelijk werd dit een erkende 'relatievorm' waarvoor uit vriendschap of liefde werd gekozen - zonder de bedoeling dan meteen al aan kinderen te gaan denken. Ook Threes en Jan wilden op deze wijze gaan samenleven. Daarvan wilden zij bisschop Bekkers op de hoogte brengen. Hij voelde intuïtief aan, dat dit een nieuwe werkelijkheid zou worden. Zelfs dat het al een 'liefdesrelatie' was. Hij sprak er zijn bewondering over uit, dat zij geen van beiden wilden, dat Jan vanwege de liefde zijn priesterschap zou (moeten) opzeggen. Even veranderde het gesprek van richting, toen zij vertelden te willen gaan samenwonen: om de 'religieuze beweging onder de werkende jeugd' die zij voorhadden, gelijkwaardig tot stand te kunnen brengen. Toen rees er (begrijpelijk) iets van autoriteit in hem op. Hij zei: 'als ik daar toestemming voor geef, springen alle pastoors mij in m'n nek'. Maar Threes en Jan waren niet gekomen om tóestemming te vragen. Zij waren vast van plan daarvoor 'op eigen verantwoording' te kiezen. Dus gingen zij samenwonen toen de groep van zeven het begin maakte van de Beweging.

In alle welwillendheid werd deze ontmoeting besloten, toen de Bisschop zei: knielen jullie maar eens neer, dan geef ik jullie mijn zegen. Bij het heengaan was zijn 'slotwoord': jullie zullen door een storm heen moeten. Wees sterk samen!

Liefhebben als essentie

Jan vervolgt: “De kritiek bleef inderdaad niet uit. Priester en vrouw gaan in het ‘Instituut kerk’ natuurlijk niet samen. Die harde, verdorde kern die de essentie van de religie, het liefhebben van je naaste, heeft afgenomen van haar bedienaren zien wij echter niet als de kerk, Want ‘kerk’ staat voor: ‘de brede beweging van mensen die geloven in God en in elkaar, in de geest van Jezus, de eerste de beste van de mensen’. Ons thuisland ligt dan ook in de basis; tussen grensgangers, verstonen, ongeschoolden. Hen willen we laten beleven dat godsdienst toegankelijk is; dat ze welkom zijn bij God. En zo is het katholicisme weer hetgeen wat de mensen verbindt in God, niet het ‘instituut kerk’, ‘Threes: ‘Hoe hoger in de katholieke hiërarchie, hoe meer pracht en praal de functie omkleedt en hoe meer men verheven is boven het volk. Terwijl, als zij wérkelijk zouden leven zoals Jezus ons is voorgegaan, zouden ze tussen en mét de mensen leven. Ze zouden trouwen, vrijen, dansen en lachen! Ze zouden al die dingen gaan doen die het bestaan van alle dag tot leven brengen.”

God ruikt naar viooltjes

Jan: ‘Doordat we elkaar altijd zonder schroom en fier lief hebben gehad, in een omgeving die dat vaak afkeurde, hebben we een enorme vrijheid in onszelf gevonden om álles te zeggen wat we voelen. Ook over hoe dicht God en liefde en erotiek bij elkaar liggen. Immers: God is liefde. Als mensen hun liefde vieren door op een erotische manier samen te zijn, hun lichaam en ziel met elkaar te delen, dan geeft dat een gevoel van geluk, van leven en van geestelijke rijkheid. En wij geloven dat iedere intense beleving, die je in je hele lijf voelt, God is.’ Threes: “Daarmee is God dus ook niet een statisch iets of iemand die ver weg, of boven ons verheven is. Want dat is toch hoe velen hem of haar voorstellen. Nee, ál God vanuit onze ervaringswereld al ergens aan te wijzen is, dan is dat in je eigen lichaam en ziel én in de ander.

Daarom hebben we in ons boek ook gekozen voor afbeeldingen van de prachtige naaktsculpturen van Margot Homan.” Jan: “En hoe kun je alles het meest intensief ervaren? Door zintuiglijk te leven. Door te zien, te luisteren, te proeven, te voelen en... door te ruiken. De kerk schakelt de zintuigen uit, maar kan met die eerste vier nog wel uit de voeten om de mensen te helpen God te beleven. Het praten over ruiken maakt hen echter ongemakkelijk. Ruiken heeft immers iets heel intiems. Het is ook essentieel in de liefde. Daarom hebben wij juist dat zintuig gebruikt in onze titel ‘Jij ruikt naar God’. En God ruikt wat ons betreft heerlijk. Naar viooltjes, naar sterren, naar pracht, naar... liefde!”

